

NILS *inventerar*

Duktörnehiljvinnor Foto: Åsa Galleus Torrell NILS

ängs- och betesmark

Från och med 2006 följer NILS (Nationell Inventering av Landskapet i Sverige) tillståndet i de ängs- och betesmarker som inventerats av Jordbruksverket och Länsstyrelserna 2001-2004. Denna inventering omfattar såväl kärlväxter som fjärilar och humlor.

Den inventering som gjordes av Jordbruksverket och Länsstyrelserna under 2001-2004 omfattade ca 68 000 områden. NILS utför i dagsläget en lågfrekvent uppföljning av dessa områden, och har valt ut ca 700 st, varav en femtedel inventeras varje år.

Ängs- och betesmarkerna som inventeras är slumpmässigt utvalda inom NILS ordinarie landskapsrutor (5x5 km) som finns fördelade över hela landet. I norra Sverige har de ordinarie landskapsrutorna utökats till 15x15 km för att tillräckligt många ängs- och betesmarker ska komma med i stickprovet.

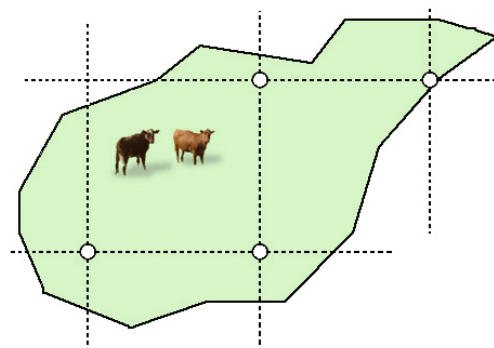
Naturvärden och indikatorarter

För att mäta naturvärden i de utvalda ängs- och betesmarkerna har ett antal indikatorarter valts ut. Här ingår t.ex. kärlväxter, grova lövträd, lavar, humlor och dagfjärilar. Områdets allmänna tillstånd och artrikedomen för kärlväxter inventeras i provtytor, medan fjärilar och humlor inventeras längs linjer (transekter). En sammanställning av insamlad data skickas varje år till Jordbruksverket.

Inventering i provtytor

Inom de utvalda ängs- och betesmarkerna har ett visst antal provtytor lagts ut. Antalet provtytor beror på områdets storlek, och varierar mellan 1 och 10 st per område. I provtytorna inventeras all växtlighet enligt de artlistor som finns i NILS, med ett tillägg för kärlväxter som indikerar god hävdstatus i ängs- och betesmarker.

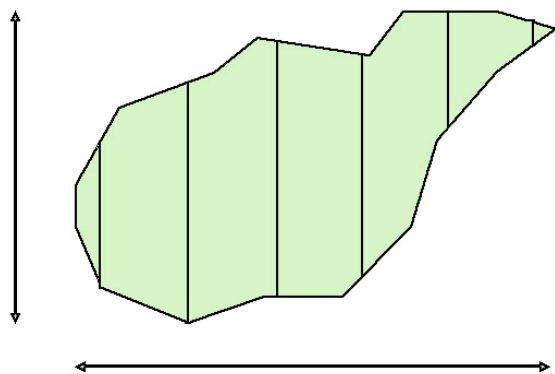
Exempel på systematiskt utlägg av provtytor i en ängs- och betesmark.

Inventering i transekter

Inventering av fjärilar och humlor sker längs transekter (linjer) som läggs ut i ängs- och betesmarken. Antalet transekter och avståndet mellan dem beror på områdets storlek. Transekterna ligger antingen i nord-sydlig eller i öst-västlig riktning. Inventerarna går längs linjerna med hjälp av GPS och kompass och registrerar de humlor och fjärilar som upptäcks. För att få med arter som flyger både tidigt och sent, inventeras fjärilar vid tre tillfällen under sommaren. Humlor inventeras endast vid ett tillfälle.

Exempel på utlägg av transekter i en ängs- och betesmark.

Grova träd och lavar

Även grova träd registreras inom ängs- och betesmarken. Dessa träd utgör viktiga strukturella element i landskapet, och är bl.a. hemvist för många växter och djur. Inventeringens mål är att ta fram data på mängden och storleken av dessa träd, samt registrera förekomst av vissa lavar som trivs på gamla träd.

Vad innebär detta för dig?

Rapportering av data från våra inventeringar sker på riksnivå, vilket innebär att vi varken kan eller kommer att presentera data från någon specifik ängs- och betesmark. Istället kan vi uttala oss om tillståndet i landet generellt, eventuellt uppdelat på några få regioner.

Våra inventerare följer allemansrätten och har tillstånd att vistas i hagar och betesmarker, om inte annat anges. Tillstånd är erhållet på förhand för mark med visst beträdnadsförbud, t.ex. reservat eller militära områden. Våra inventerare går däremot inte in på tydligt avgränsad tomtmark. Vid frågor hänvisar vi till kontaktinformationen nedan.

Inventering av lavar på grova lövträd. Foto: Erik Cronvall, NILS

Här hittar du mer information:

SLU, Institutionen för skoglig resurshushållning
901 83 Umeå

Tel: 090-786 83 33

Fax: 090-77 81 16

Internet: <http://nils.slu.se>

E-mail: nils@srh.slu.se

